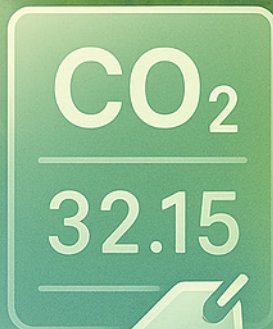

องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

การพัฒนาตลาดคาร์บอน ภาคสมัครใจของไทย

(Development of Thailand's
Voluntary Carbon Market)

1

สภาพแวดล้อมภายนอกของตลาดคาร์บอน

ระดับต่างประเทศ

1.1 กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC)

จากการจัดตั้งกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) โดยประเทศไทยเข้าร่วมเป็นรัฐภาคีสมาชิกเมื่อปี พ.ศ. 2537 ปัจจุบันมีประเทศรัฐภาคีสมาชิกทั้งสิ้น 198 ประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมแก้ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านการออกแบบและปรับใช้เครื่องมือทางนโยบาย ข้อบังคับ หรือ กฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งจะมีการจัดประชุมทุกปี

1.2 กรอบอนุสัญญาพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol)

พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) มีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. 2548 แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 พันธกรณี ดังนี้

■ พันธกรณีระยะที่ 1 พ.ศ. 2551 – 2555

กำหนดให้ประเทศที่พัฒนาแล้วจะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 5 ภายในปี พ.ศ. 2555 (เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2533) ซึ่งต้องปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้อยู่ในกรอบปริมาณที่ได้รับจัดสรร (Assigned Amount Units: AAUs)

■ พันธกรณีระยะที่ 2 พ.ศ. 2556 – 2563

กำหนดให้ประเทศพัฒนาแล้วจะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 18 ภายในปี พ.ศ. 2563 (เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2533) โดยการใช้กลไกการลดก๊าซเรือนกระจกตามหลักทางเศรษฐศาสตร์ 3 กลไก

■ การดำเนินการร่วมกัน (Joint Implementation: JI)

■ กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism: CDM)

■ การซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(Emission Trading System: ETS)

ตลาดคาร์บอนเริ่มเข้ามามีบทบาทชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติและขยายผลอย่างต่อเนื่องในระดับสากลทั้งในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา สืบเนื่องจากพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ที่กำหนดให้ประเทศที่พัฒนาแล้วในกลุ่มภาคผนวก B (Annex I) จะต้องลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตนในปี พ.ศ. 2533 โดยให้มีการดำเนินงานในช่วงแรกระหว่างปี พ.ศ. 2551-2555

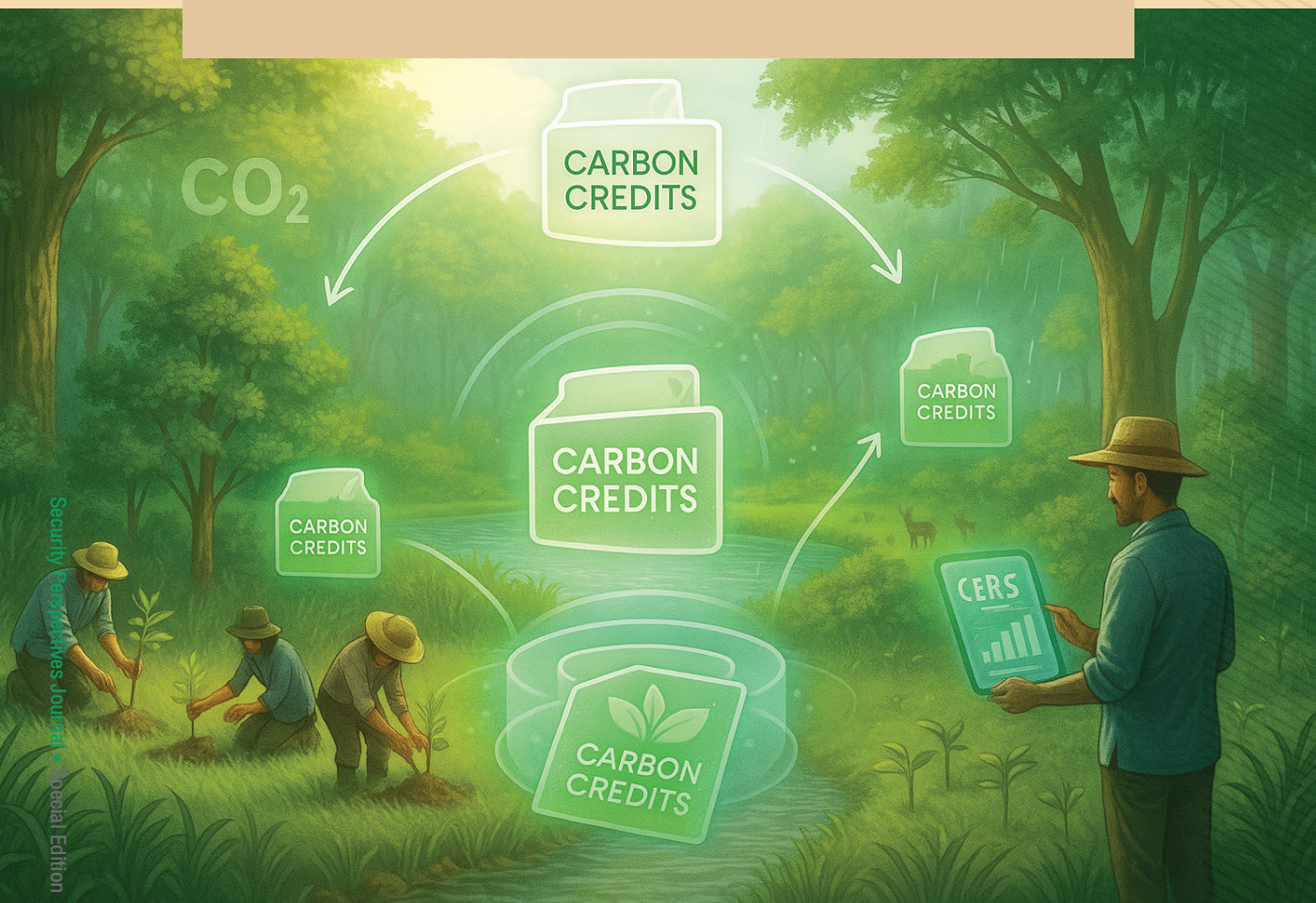

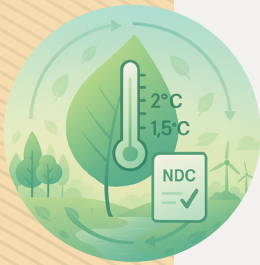
จากการประชุมอนุสัญญาฯ ที่โตเกียว ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งประเทศภาคีพิธีสารเกียวโต ได้ตกลงให้มีการบังคับใช้พันธกรณีต่อจากระยะแรกโดยตั้งให้เป็นพันธกรณีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระยะที่ 2 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2556 – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ในขณะที่ประเทศนอกกลุ่มภาคผนวก B (Non-Annex) ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาไม่มีพันธกรณีในการลดก๊าซเรือนกระจกแต่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยภาคสมัครใจ ภายใต้กลไกที่เรียกว่า “กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism: CDM)”

เพื่อสนับสนุนให้ประเทศในกลุ่ม ภาคผนวก B (Annex I) สามารถบรรลุเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อีกทางหนึ่ง โดยประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับประโยชน์จากการขายปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ ที่เรียกว่า “คาร์บอนเครดิตประเภท CERs – Certified Emission Reductions” ซึ่งเป็นคาร์บอนเครดิตประเภทหนึ่งจากการดำเนินโครงการภายใต้กลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM)

ผลการดำเนินงานดังกล่าวนับเป็นจุดเริ่มต้นที่มีการนำกลไกตลาดมาใช้ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อบรรเทาและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายใต้กรอบอนุสัญญาดังกล่าว

ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ร่วมให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโตที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก แต่ไม่อยู่ในกลุ่มที่ถูกกำหนดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หากประเทศไทยดำเนินการลดการปล่อยก๊าซโดยดำเนินโครงการ ภายใต้กลไก CDM ก็จะสามารถขายคาร์บอนเครดิตที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและรับรองคาร์บอนเครดิตจาก UNFCCC ให้กับประเทศอื่นหรือในตลาดคาร์บอนได้

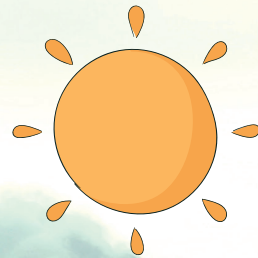

1.3 กรอบอนุสัญญาความตกลงปารีส (Paris Agreement)

ความตกลงปารีส มีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. 2559 เพื่อดำเนินการแทนพิธีสารเกียวโต ซึ่งมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อรักษา การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยโลกให้อยู่ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียส เหนือระดับก่อนยุคอุตสาหกรรมและมุ่งมั่น จำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิให้อยู่ที่ 1.5 องศาเซลเซียสเหนือระดับก่อนยุคอุตสาหกรรม การมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contributions: NDCs) โดยกำหนดให้รัฐภาคีสมาชิกต้องจัดส่งรายงาน ต่อ UNFCCC ทุก ๆ 5 ปี เพื่อแสดงให้เห็นความก้าวหน้าที่เพิ่มขึ้นและสะท้อนให้ความพยายาม ที่เป็นไปได้สูงสุดในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ปัจจุบันมีรัฐภาคีสมาชิกประกาศ เจตนารมณ์มุ่งสู่ Net Zero แล้วทั้งสิ้น 101 ประเทศ

อย่างไรก็ตาม ความตกลงปารีสยังคงถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐสมาชิกภาคร่วมหารือและจัดทำกฎดำเนินการ ที่ครอบคลุมประเด็น

- การสนับสนุนเงินเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- การรายงานการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศอย่างโปร่งใส
- กลไกตลาด และกลไกอื่น ๆ

ภายใต้ความตกลงปารีส มาตราข้อ 6 (Article 6) ได้กำหนดถึงการดำเนินความร่วมมือระหว่างรัฐภาคี หรือ Cooperative implementation เพื่อเพิ่มความพยายามในการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนความน่าเชื่อถือในกระบวนการลดก๊าซเรือนกระจก โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้กลไกตลาดระหว่างประเทศ 2 เรื่อง คือ

1) “Cooperative approaches that involve the use of internationally transferred mitigation outcomes” (ITMOs): ความร่วมมือที่มีการใช้ผลการลดก๊าซเรือนกระจกที่ถ่ายโอนระหว่างประเทศ ตามข้อ 6.2 – 6.3 ของความตกลงปารีส

2) “Mechanism to contribute to the mitigation of greenhouse gas emissions and support sustainable development” (Article 6.4 Mechanism): กลไกที่นำไปสู่การลดก๊าซเรือนกระจกและสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดตั้งขึ้นตามข้อ 6.4 ของความตกลงปารีส

หลังจากการปรับใช้ความตกลงปารีสนั้น การขยายตัวของกลไกตลาดภาคสมัครใจเริ่มขยายตัวขึ้น โดยเปิดเสรีให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการซื้อขายได้อย่างอิสระทั้งในระดับภาครัฐกับภาครัฐ (Government to Government) ซึ่งมีการใช้ผลการลดก๊าซเรือนกระจกที่ถ่ายโอนระหว่างประเทศ (Internationally Transfer Mitigation Outcomes: ITMOs) ที่มีผลต่อการปรับบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศด้วย (Corresponding Adjustment) หรือในระดับธุรกิจกับธุรกิจ (Business to Business) ทั้งนี้ เป็นการดำเนินการบนพื้นฐานความสมัครใจ (Voluntary Basis)

1.4 ระบบซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Trading System: ETS)

การบังคับใช้กฎและกำกับดูแลโดยรัฐบาล ซึ่งมีการกำหนดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ETS) องค์กรแต่ละแห่ง จะได้รับการจัดสรรสิทธิการปล่อย (Allowance) และถูกจำกัดด้วยเพดานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Cap) หากองค์กรใดไม่สามารถลดปริมาณการปล่อยของตนเองได้ตามเพดาน และจำเป็นต้องไปซื้อสิทธิการปล่อยมาเพิ่ม (Trade) เพื่อให้องค์กรตนเองสามารถปล่อยสิทธิตามการผลิตได้ หรือองค์กรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่าสิทธิที่ได้รับ สามารถขายสิทธิ (Trade) ให้แก่องค์กรอื่นที่ต้องการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากกว่าสิทธิที่ตนได้รับ คาร์บอนเครดิตในบริบทนี้ จะหมายถึงสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Allowance Credit) ปัจจุบันมีประเทศที่ปรับใช้แล้วทั้งสิ้น 36 ประเทศ ทั้งนี้ เป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของภาคบังคับ (Compliance Basis)

1.5 ภาษีคาร์บอน (Carbon Tax)

การกำหนดให้ผู้ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต้องจ่ายค่าปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตามหลักการของผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย หรือ “Polluter pays principle” โดยรัฐบาลสามารถกำหนดอัตราภาษีต่อหน่วยการปล่อย ซึ่งอาจจะเก็บจากการใช้ประโยชน์ด้านต่าง เช่น การเก็บภาษีตามปริมาณคาร์บอนในน้ำมันเชื้อเพลิง (Carbon Tax) หรือเก็บจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิของแหล่งปล่อย (Emission Tax) ก็ได้ ปัจจุบันมีประเทศที่ปรับใช้แล้วทั้งสิ้น 39 ประเทศ ทั้งนี้ เป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของภาคบังคับ (Compliance Basis)

1.6 กลไกคาร์บอนเครดิต (Crediting Mechanism)

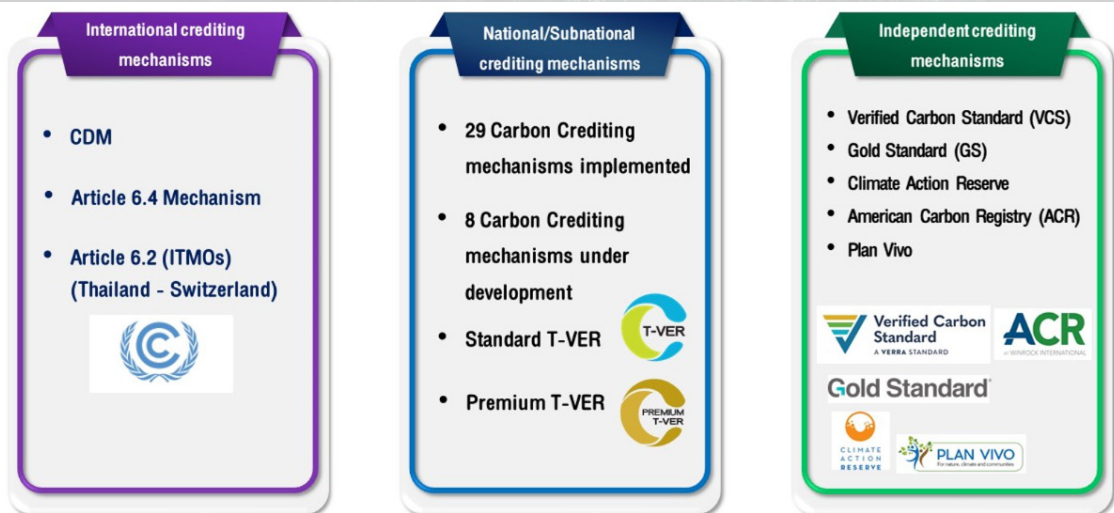
คาร์บอนเครดิต คือ ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลด/กักเก็บได้จากการดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกผ่านกลไกลดก๊าซเรือนกระจกต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีหน่วยเป็นตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO_2eq) และสามารถนำคาร์บอนเครดิตไปแลกเปลี่ยน ซื้อ-ขาย หรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น รายงานเปิดเผยต่อสาธารณะ ในการดำเนินงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การนำไปใช้ชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากองค์กร ผลิตภัณฑ์ อีเวนต์ หรือบุคคล เป็นต้น โดยมาตรฐานการรับรองคาร์บอนเครดิต มีหลากหลายมาตรฐานที่ดำเนินการ ปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

■ กลไกคาร์บอนเครดิตระหว่างประเทศ (International Crediting Mechanisms)
เช่น Article 6.4 Mechanism

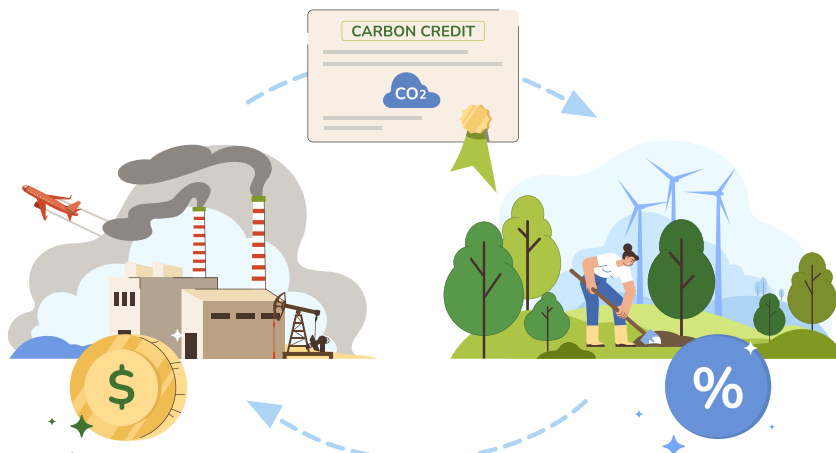
■ กลไกคาร์บอนเครดิตภายในประเทศ (National/Subnational Crediting Mechanisms) เช่น Standard T-VER, Premium T-VER เป็นต้น โดยมีประเทศ
ที่ดำเนินการพัฒนามาตรฐานของประเทศเองแล้วทั้งสิ้น 35 ประเทศ

■ กลไกคาร์บอนเครดิตมาตรฐานอิสระ (Independent Crediting Mechanisms)
เช่น Verified Carbon Standard (VCS), Gold Standard เป็นต้น

ทั้งนี้ ประเทศไทยเปิดเสรีในการดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจก
ตามมาตรฐานอิสระต่าง ๆ โดยมีการดำเนินโครงการภายใต้มาตรฐาน
ของต่างประเทศ เช่น มาตรฐาน Verified Carbon Standard (VCS) จำนวน
55 โครงการ มาตรฐาน Gold Standard จำนวน 36 โครงการ และมาตรฐาน
American Carbon Registry จำนวน 6 โครงการ

กลไกคาร์บอนเครดิตเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของภาคสมัครใจ (Voluntary Basis)

สภาพแวดล้อมภายในของตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจประเทศไทย

ระดับประเทศ

2.1 นโยบายและกฎระเบียบ

จากที่ประเทศไทยได้ประกาศเจตนารมณ์เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (คาร์บอนไดออกไซด์) ภายในปี พ.ศ. 2593 และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ได้ในปี พ.ศ. 2608 และกลไกภายใต้กรอบอนุสัญญาฯ ไทยจะยกระดับ NDC ขึ้นเป็น 40% ด้วยการสนับสนุนจากความร่วมมือระหว่างประเทศ จึงเกิดเป็นแนวทางการดำเนินงานที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เริ่มที่ภาคอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง อย่างภาคพลังงาน/ขนส่ง เพิ่มการผลิต Zero-emission vehicles เป็น 30% ของการผลิตรถยนต์ทั้งหมดภายในปี พ.ศ. 2573 เพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทนในการผลิตกระแสไฟฟ้าอย่างน้อย 50% ภายในปี พ.ศ. 2593 ภาค IPPU สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการดูดกลับก๊าซ CO₂ ในเชิงพาณิชย์ก่อนปี พ.ศ. 2583 ภาคเกษตร เพิ่มพื้นที่สีเขียวทุกประเภทเป็น 55% ของพื้นที่ประเทศ เพื่อเพิ่มแหล่งกักเก็บก๊าซเรือนกระจกภายในปี พ.ศ. 2580 ภาคของเสีย เป็นต้น รวมถึงวิสัยทัศน์ Ignite Thailand ส่วนหัวข้อที่ 8 ในการผลักดันประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงิน (Financial Hub) ที่รวมถึงการพัฒนาระบบการเงินเพื่อความยั่งยืน Carbon Credit Trading ด้วยเช่นกัน

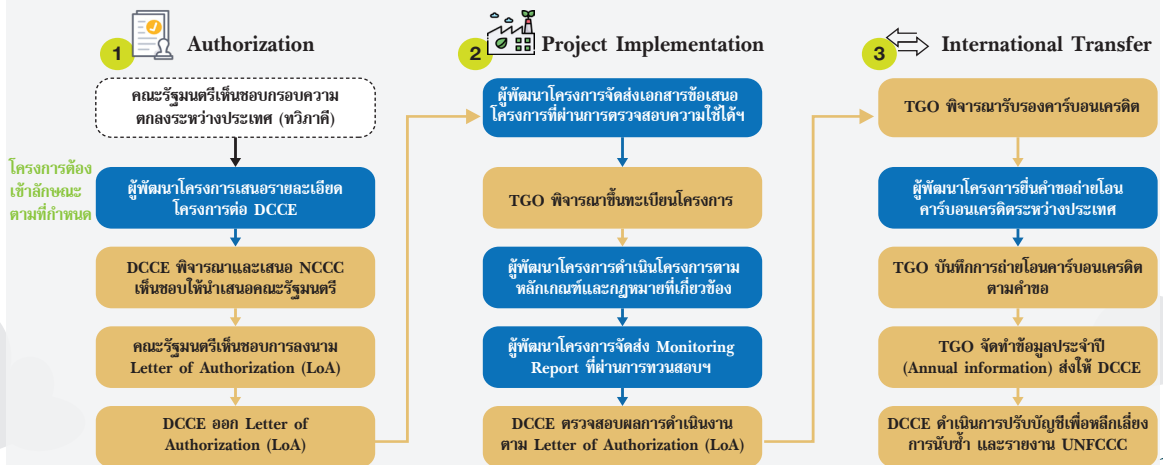

ขณะเดียวกัน ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจ การซื้อขายคาร์บอนเครดิตนั้นสามารถทำได้โดยเสรี ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (กนภ.) ได้ออกแนวทางและกลไกการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิต โดยมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ

ภายใต้ความตกลงปารีส และกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการส่งเสริมการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศได้อย่างเหมาะสม โดยประกาศดังกล่าวจะครอบคลุมการซื้อขายและการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

สำหรับการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศ โดยจะต้องมีการปรับบัญชี (Corresponding Adjustment) หากมีการถ่ายโอนคาร์บอนเครดิต (ITMOs) เกิดขึ้น โดยผู้พัฒนาโครงการจะต้องแจ้งความประสงค์ดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกมาที่กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กรมฯ พิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติเห็นชอบให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบการลงนามหนังสือการอนุญาต (Letter of Authorization: LOA) ให้ดำเนินโครงการต่อไป

ขั้นตอนการขออนุญาตดำเนินโครงการและการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ (ดังภาพ)

อ้างอิง: แนวทางและกลไกการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิต (ฉบับได้รับความเห็นชอบจาก NCCC เมื่อวันที่ 16 มี.ค. 2565)

NCCC
DCCE
TGO
National Committee on Climate Change Policy
Department of Climate Change and Environment
Thailand Greenhouse Gas Management Organization (Public Organization)

2.2 (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.

สืบเนื่องจากกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม หรือ สส. ได้ยก (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. เสนอต่อคณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านกฎหมาย ในการประชุมครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการต่อร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. และมอบหมายให้ สส. นำร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าวไปปรับปรุงความคิดเห็นสาธารณะทั่วประเทศ ซึ่งขณะนี้ สส. ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ใน 6 ภูมิภาคครบถ้วนแล้ว (ระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ – 5 เมษายน 2567) และอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านกฎหมาย ภายใต้คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ประกอบด้วย 14 หมวด และบทเฉพาะกาล ดังภาพ

หมวด 1 บททั่วไป	หมวด 2 เป้าหมายการดำเนินงาน ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของประเทศไทย	หมวด 3 คณะกรรมการ นโยบายการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศแห่งชาติ	หมวด 4 กองทุน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่วนที่ 1 การจัดตั้ง รายได้ และการใช้จ่ายเงินของกองทุน ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการกองทุน
หมวด 5 แผนแม่บท รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แห่งชาติ	หมวด 6 ข้อมูลก๊าซเรือนกระจก ส่วนที่ 1 บัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ส่วนที่ 2 รายงานข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของนิติบุคคล	หมวด 7 การลดก๊าซเรือนกระจก (แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจก ของประเทศ)	
หมวด 8 ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่วนที่ 1 การกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิ ในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่วนที่ 2 แผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่วนที่ 3 การกำหนดนิติบุคคลควบคุม ส่วนที่ 4 การจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่วนที่ 5 การตรวจสอบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่วนที่ 6 การคืน เก็บ และหักกลับสิทธิในการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก ส่วนที่ 7 การซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่วนที่ 8 การอุทธรณ์	หมวด 9 ภาษีคาร์บอน ส่วนที่ 1 ภาษีคาร์บอนจากสินค้า ส่วนที่ 2 การชำระภาษีและเบี้ยปรับ ส่วนที่ 3 การประเมินและวางประกัน ค่าภาษี ส่วนที่ 4 การลดหย่อนและยกเว้นภาษี ส่วนที่ 5 การคืนภาษี ส่วนที่ 6 การจัดการรายได้ ส่วนที่ 7 การอุดหนุนการประเมินภาษี ส่วนที่ 8 การบังคับชำระภาษี หรือค่าธรรมเนียมค้าง	หมวด 10 คาร์บอนเครดิต ส่วนที่ 1 การจัดการ และใช้คาร์บอนเครดิต ส่วนที่ 2 ธุรกิจและ บริการคาร์บอนเครดิต	หมวด 11 การปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่วนที่ 1 การจัดทำข้อมูลและ องค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการวางแผน และขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ส่วนที่ 2 การจัดทำและขับเคลื่อน แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ
หมวด 12 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ	หมวด 13 มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรม ทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม	หมวด 14 บทกำหนดโทษ (โทษปรับเป็นพัน)	หมวด 15 บทเฉพาะกาล

2.3 ทวิภาคี (BILATERAL)

การดำเนินความร่วมมือระหว่างรัฐภาคี (Cooperative implementation) เพื่อเพิ่มความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนความน่าเชื่อถือในกระบวนการลดก๊าซเรือนกระจก โดยเป็นการนำกลไกตลาดระหว่างประเทศมาใช้ รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนคาร์บอนต่ำ การถ่ายทอดเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ เพื่อส่งเสริมให้เกิดโครงการลดก๊าซเรือนกระจกในประเทศมากยิ่งขึ้น

2.3.1 กลไกเครดิตร่วม (Joint Crediting Mechanism: JCM) หรือกลไกลดก๊าซเรือนกระจกระหว่างรัฐบาล ประเทศไทยได้ลงนามความตกลงทวิภาคีความร่วมมือ JCM เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ครอบคลุมถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2573 โดยรัฐบาลประเทศไทยและรัฐบาลประเทศญี่ปุ่น โดยประเทศญี่ปุ่นให้การสนับสนุนทางการเงินหรือเทคโนโลยีแก่ผู้พัฒนาโครงการในประเทศไทย เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีคาร์บอนต่ำที่ทันสมัยซึ่งลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยผู้พัฒนาโครงการฝ่ายไทยต้องแบ่งปันคาร์บอนเครดิตที่เกิดขึ้นจากโครงการให้กับฝ่ายญี่ปุ่นเป็นการตอบแทนไม่เกินร้อยละ 50 โดยมีโครงการที่ขึ้นทะเบียนแล้ว 11 โครงการ คิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลด/กักเก็บได้ 58,096 tCO₂e ซึ่งมีการที่รับรองคาร์บอนเครดิตแล้ว 5 โครงการ คิดเป็นคาร์บอนเครดิต 4,032 tCO₂e

2.3.2 ความตกลงปารีส ข้อ 6.2 (Article 6.2) โดยประเทศไทยกับสมาพันธรัฐสวิส ได้ลงนามบันทึกความร่วมมือระหว่างประเทศ เมื่อกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 เพื่อขับเคลื่อนแนวทางความร่วมมือที่มีการใช้ผลการลดก๊าซเรือนกระจกที่ถ่ายโอนระหว่างประเทศ (Internationally Transfer red Mitigation Outcomes: ITMOs) ผ่านการลงทุนจากมูลนิธิ Klik (The Foundation for Climate Protection and Carbon Offset Klik) ของสมาพันธรัฐสวิสในโครงการนำร่อง “Bangkok e-bus Program” โดยมีบริษัทพลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน) และ Carbon Coordinating Managing Entity Company Limited เป็นผู้พัฒนาโครงการดังกล่าวของประเทศไทย เป็นการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรฐานโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย แบบแผนงาน (T-VER Programme of Activities: T-VER-PoA) โดยเปลี่ยนรถโดยสารประจำทางสาธารณะของภาคเอกชนเป็นรถโดยสารประจำทางไฟฟ้า (รถร่วมบริการ) ที่ให้บริการในกรุงเทพมหานครรวมทั้ง 122 เส้นทาง รวมทั้งเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางจากยานพาหนะส่วนตัว มาใช้ระบบขนส่งผู้โดยสารสาธารณะที่ใช้ยานพาหนะไฟฟ้า ซึ่งมีข้อตกลงในการถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตจำนวน 500,000 tCO₂eq ภายในกรอบระยะเวลาตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2573

ทั้งนี้ โครงการ “Bangkok e-bus Program” ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนสอดคล้องกับแนวทางและกลไกการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตที่เห็นชอบโดยคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ และรับทราบโดยคณะรัฐมนตรี และเมื่อเดือนธันวาคม 2566 ที่ผ่านมา ได้เกิดการซื้อขายและถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตระหว่างประเทศภายใต้ความตกลงปารีสข้อ 6.2 ครั้งแรกของโลกและครั้งแรกของประเทศไทยซึ่งการซื้อขายและถ่ายโอนในครั้งนี้มีจำนวน 1,916 tCO₂eq

2.4 องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก

2.4.1 ภายใต้กรอบอนุสัญญาพิธีสารเกียวโต อบก. มีบทบาทและหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางประสานการดำเนินงานตามกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Designated National Authority: DNA) ของประเทศไทยเพื่อพิจารณาให้คำรับรองโครงการ CDM โดยกำหนดหลักเกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโครงการ และดำเนินการออกหนังสือรับรองโครงการ (Letter of Approval: LoA) ให้กับผู้พัฒนาโครงการ โดยมีโครงการที่ได้รับหนังสือ LoA จาก อบก. จำนวน 222 โครงการ มีโครงการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากคณะกรรมการบริหารกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM EB) จำนวน 154 โครงการ และมีการรับรองคาร์บอนเครดิตที่ จำนวน 16.44 MtOC₂eq จาก 68 โครงการ โดยเมื่อช่วงปลายปี พ.ศ. 2566 UNFCCC เปิดรับความประสงค์ของผู้พัฒนาโครงการ CDM ที่ต้องการจะเปลี่ยนผ่านสู่กลไกความตกลงปารีสข้อ 6.4 โดยมีโครงการในประเทศแจ้งความประสงค์จำนวน 73 โครงการ¹

2.4.2 ประเทศไทยเล็งเห็นถึงปัญหาในการพัฒนาโครงการลดก๊าซเรือนกระจกกับมาตรฐานต่างประเทศ โดยเฉพาะความซับซ้อนในการจัดทำเอกสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ หรือต้นทุนที่สูงในการดำเนินโครงการ เป็นต้น อบก. ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมให้เกิดโครงการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ จึงได้พัฒนามาตรฐานการรับรองคาร์บอนเครดิตของประเทศขึ้น

2.4.2.1 เมื่อปี พ.ศ. 2557 อบก. ได้พัฒนาโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) รูปแบบ Standard T-VER เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศ โดยช่วยให้ผู้พัฒนาโครงการสามารถดำเนินโครงการได้มีประสิทธิภาพขึ้น มีต้นทุนดำเนินการถูกลง ลดความซับซ้อนในการดำเนินการ เมื่อเทียบกับมาตรฐานกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) ปัจจุบันมีโครงการที่ได้รับการขึ้นทะเบียน จำนวน 478 โครงการ มีโครงการที่ได้รับการรับรองคาร์บอนเครดิต จำนวน 181 โครงการ คิดเป็นคาร์บอนเครดิตที่ได้รับการรับรองจำนวน 21,436,969 tCO₂eq

2.4.2.2 ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2565 อบก. ได้พัฒนาโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทยขั้นสูง (Premium Thailand Voluntary Emission Reduction Program: Premium T-VER) เพื่อปรับปรุงสอดคล้องกับสากล รวมทั้งอ้างอิงข้อกำหนดของกฎ รูปแบบ และกระบวนการขั้นตอนสำหรับกลไกลดก๊าซเรือนกระจก (Rules, Modalities and Procedures: RMP) ที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลงปารีสข้อ 6.4 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

¹ UNFCCC, “Listed of CDM activities requesting transition”

ก Safeguard systems และ do no net harm อบก. ได้จัดทำแนวทางการประเมินและติดตามการพัฒนาที่ยั่งยืนและการป้องกันผลกระทบด้านลบของโครงการ (Guidelines for Assessment and Monitoring the Sustainable Development & Safeguards of Premium T-VER project)

ข Identification and tracking อบก. ได้พัฒนาระบบทะเบียนและจะจัดให้มีการตรวจสอบหรือประเมินความปลอดภัยของระบบทะเบียนอย่างสม่ำเสมอ

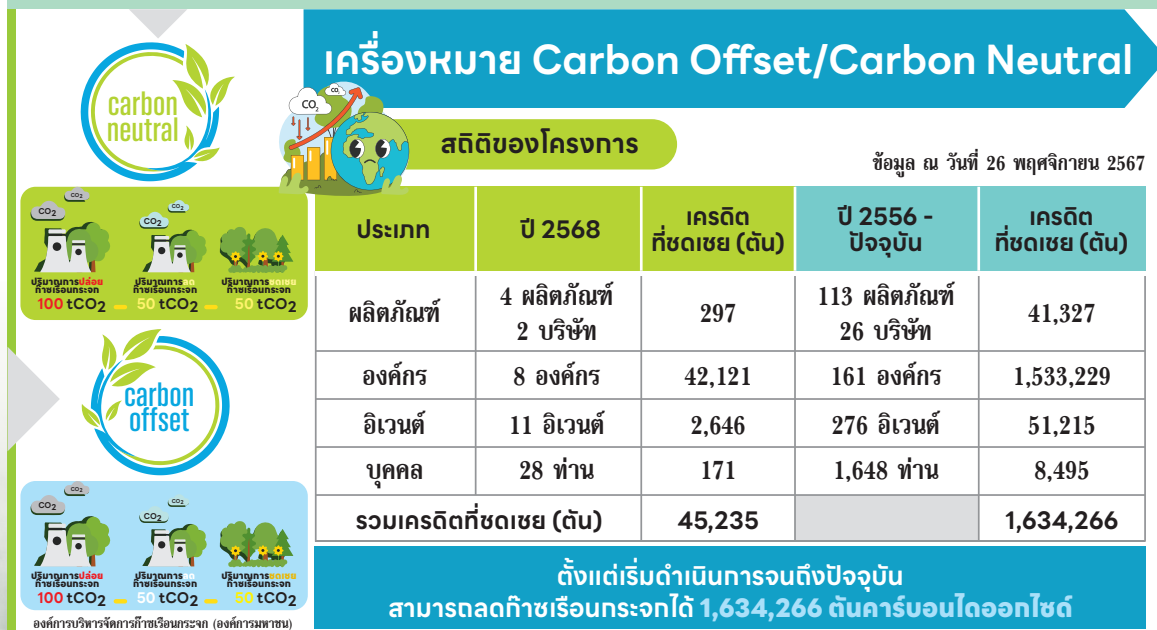
ค การพิสูจน์ส่วนเพิ่มเติมของโครงการ คณะกรรมการ อบก. ได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์การพิสูจน์การดำเนินงานเพิ่มเติมจากการดำเนินงานตามปกติ (Additionality) ของโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทยมาตรฐานขั้นสูง พ.ศ. 2566 ซึ่งเปลี่ยนจากการพิสูจน์ส่วนเพิ่มเติมเฉพาะโครงการขนาดใหญ่โดยใช้ระยะเวลาคืนทุนมากกว่า 3 ปี เป็นการกำหนดให้โครงการทุกขนาดต้องพิสูจน์ส่วนเพิ่มเติมโดยการพิสูจน์ความแตกต่างจากแนวปฏิบัติโดยทั่วไป (Common practice) การวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุน (Investment analysis) และ/หรือการวิเคราะห์ปัญหาหรืออุปสรรคอื่นๆ (Barrier analysis)

ง การหลีกเลี่ยงการนับซ้ำ อบก. จะอ้างอิงแนวปฏิบัติตาม “แนวทางและกลไกการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิต” ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ แนวทางฯ มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศและขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศและปรับบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการนับซ้ำของผลการลดก๊าซเรือนกระจก (Corresponding Adjustment) ตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดภายใต้ความตกลงปารีส

ปัจจุบัน Premium T-VER มีอีก 35 โครงการ ที่แจ้งความประสงค์ในการพัฒนาโครงการ (Modalities of communication – MoC) และมีโครงการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจำนวน 4 โครงการ จากประเภทดูดกลืน/กักเก็บ (Removal) ทั้งหมด คิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลด/กักเก็บได้ 19,517 tCO₂eq ต่อปี

โครงการ	ผู้พัฒนาโครงการ	ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะกักเก็บได้ (tCO ₂ eq/year)
โครงการปลูกป่าอย่างมีส่วนร่วม กฟผ. พ.ศ. 2566 (ตำบลแม่ตึบ อำเภอจางว จังหวัดลำปาง)	- กรมป่าไม้ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)	912
โครงการฟื้นฟูป่าชายเลนเพื่อระบบนิเวศที่ยั่งยืนของประเทศไทย (กลุ่ม 1)	- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - บริษัท สยาม ทีซี เทคโนโลยี จำกัด	5,739
โครงการปลูกป่าชายเลนช่วยโลก ลดก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทย (กลุ่ม 1)	- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - บริษัท สยาม ทีซี เทคโนโลยี จำกัด - บริษัท วิศุทธิ์ คอนซิลแลนต์ จำกัด	11,315
โครงการเพิ่มแหล่งดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ของประเทศไทย ผ่านการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน โดย เอสซีจี เคมิคอลส์ (เอสซีจีซี)	- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด (มหาชน)	1,551

2.4.3 โครงการชดเชยคาร์บอน (Thailand Carbon Offsetting Program: T-COP) โดย อบก. พัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยกระตุ้นความต้องการคาร์บอนเครดิตในตลาด โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้นำคาร์บอนเครดิตไปชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ใน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับองค์กร ระดับผลิตภัณฑ์ ระดับอสังหาริมทรัพย์ และระดับบุคคล โดยปัจจุบัน ณ เดือนพฤศจิกายน 2567 มีการชดเชยคาร์บอนผ่านการซื้อคาร์บอนเครดิตแล้ว จำนวน 1,634,266 tCO₂eq

2.5 บทบาทและหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สืบเนื่องจากการพัฒนาตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจภายใต้ร่าง พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าว ได้พัฒนากลไกราคาคาร์บอน นอกจากนี้ยังมีมาตรการ สิทธิประโยชน์ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เล่นในตลาดทุกภาคส่วนทั้งปัจจุบันและอนาคต ได้แก่

2.5.1 กรมสรรพสามิต บทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับภาษีคาร์บอน

2.5.2 ธนาคารแห่งประเทศไทย บทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมสำหรับประเมินการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Thailand Taxonomy)

2.5.3 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC) บทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและคาร์บอนเครดิต โดยเฉพาะในตลาดรอง

2.5.4 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) บทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและความยั่งยืน

2.5.5 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (EGAT) บทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรับรองใบรับรองสิทธิในการเป็นผู้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy Certificate: REC) ของประเทศไทย

สถานการณ์ตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจของประเทศไทย และผู้เล่นในตลาดที่เกี่ยวข้อง

3.1 สถานการณ์ตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจประเทศไทย

สำหรับตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจประเทศไทย เริ่มมีการซื้อขายคาร์บอนเครดิต TVERs ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนถึงปีพ.ศ. 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2567) มีปริมาณการซื้อขายจำนวนรวมทั้งสิ้น 3,422,956 tCO₂eq คิดเป็นมูลค่า 299,274,805 บาท โดยภาพรวมมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี 146.49% ทั้งนี้ การซื้อขายในตลาดแรกจากการซื้อขายผ่านรูปแบบทวิภาค (Over-the-Counter – OTC) ซึ่งเป็นการตกลงราคากันเองระหว่างผู้ซื้อ-ผู้ขาย มีจำนวน 3,409,291 tCO₂eq และตลาดรองจากการซื้อขายผ่าน FTIX Exchange ซึ่งเป็นศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิตแห่งเดียวที่ดำเนินการในประเทศไทย มีจำนวน 13,665 tCO₂eq ซึ่งหากพิจารณามูลค่าตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจของไทยในระยะ 9 เดือนของปีงบประมาณ 2567 พบว่าเติบโตขึ้นกว่า 17% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สรุปสถานการณ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิต TVER ภาคสมัครใจในประเทศไทย แยกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	ปริมาณ (tCO ₂ eq)	มูลค่า (บาท)
2559	5,641	846,000.00
2560	33,468	1,006,000.00
2561	144,697	3,090,520.00
2562	131,028	3,246,984.00
2563	169,806	4,375,686.00
2564	286,580	9,714,290.00
2565	1,187,327	128,489,976.00
2566	857,102	68,321,090.00
2567	607,307	80,184,259.00
ยอดรวม	3,422,956	299,274,805

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 30 มิ.ย. 67 โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2566 เป็นการเก็บสถิติราคาจากรูปแบบ OTC และ Exchange Platform (FTIX)

ทั้งนี้ สัดส่วนโครงการ T-VER ที่มีการซื้อขายเกิดขึ้น 77 โครงการ จาก 169 โครงการที่ได้รับรองคาร์บอนเครดิตทั้งหมด คิดเป็น 45.56% และมีการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อการชดเชยตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เพียง 1,753,715 tCO₂eq หรือสัดส่วน 8.98% ของคาร์บอนเครดิตที่ถูกรับรองทั้งหมด ส่งผลให้มีคาร์บอนเครดิตเหลือในระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิต จำนวนกว่า 17,783,554 tCO₂eq ถึงแม้ว่าสถานการณ์ตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจของประเทศไทย

ปัจจุบันนี้อยู่ในระดับอุปทานส่วนเกิน (Oversupply) แต่ลักษณะของผู้เล่นในตลาด โดยเฉพาะผู้ที่ถือครองคาร์บอนเครดิต เลือกที่จะถือครองไว้ในระยะยาวเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น นำเครดิตไปใช้สำหรับชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตนเอง ใช้เพื่อบรรลุเป้าหมาย Net Zero ในระดับองค์กร ใช้ในการรายงานเปิดเผยข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Disclosure) การเก็งกำไรและรอดูราคาคาร์บอนเครดิตโดยคาดว่าจะสูงขึ้นภายหลังที่มีการบังคับใช้ พ.ร.บ. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. เป็นต้น

3.2 การวิเคราะห์ลักษณะผู้เล่นในตลาด

การซื้อขายคาร์บอนเครดิตของไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ซึ่งผู้เล่นสามารถเข้าสู่ตลาดได้อย่างเสรี เช่น องค์กรเอกชน บุคคลธรรมดา นายหน้าซื้อขาย นักลงทุน เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้เล่นที่มีอิทธิพลต่อตลาดมากที่สุดจะเป็นองค์กรภาคเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ตรงไปตรงมาเพื่อนำไปชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตนเอง จึงถือเป็นโอกาสในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แรงจูงใจต่าง ๆ เพื่อดึงผู้เล่นให้เข้าสู่ตลาดมากยิ่งขึ้น

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567				
เดือน	OTC	Marketplace/Broker	Exchange	ยอดรวม
ต.ค. 66	152,279	13,400	250	165,929
พ.ย. 66	80,604	89,000	500	170,104
ธ.ค. 66	1,695	1,000	421	3,116
ม.ค. 67	5,452	0	0	5,452
ก.พ. 67	74,377	0	200	74,577
มี.ค. 67	20,079	2,700	427	23,206
เม.ย. 67	495	0	0	495
พ.ค. 67	33,972	1,660	0	35,632
มิ.ย. 67	103,696	25,100	0	128,796
ยอดรวม	472,649	132,860	1,798	607,307

เหตุผลในการยกเลิกคาร์บอนเครดิต	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567						ยอดรวม
	2562	2563	2564	2565	2566	2567	
การรับชำระเงินตามผลลัพธ์การลดก๊าซเรือนกระจก	4,788	6,476	173,206	71,012	-	-	255,482
กิจกรรมชดเชยคาร์บอนสำหรับบุคคล	-	737	443	2,983	975	605	5,743
กิจกรรมชดเชยคาร์บอนสำหรับผลิตภัณฑ์	-	227	9	468	16,602	38,397	55,703
กิจกรรมชดเชยคาร์บอนสำหรับองค์กร	-	162,008	433,656	302,848	382,749	98,350	1,379,611
กิจกรรมชดเชยคาร์บอนสำหรับบิโเวนส์	-	10,875	708	5,826	21,186	16,665	55,260
การถ่ายโอนเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ (ITMOs)	-	-	-	-	-	1,916	1,916
ยอดรวม	4,788	180,323	608,022	383,137	421,512	155,933	1,753,715

สรุปผลตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจของไทย

มิติของอุปทาน ประเทศไทยมีความได้เปรียบกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน กล่าวคือ มีมาตรฐานการรับรองคาร์บอนเครดิตของประเทศใน 2 รูปแบบด้วยกัน คือ Standard T-VER และ Premium T-VER แต่ก็ยังมีโครงการคาร์บอนเครดิตดำเนินการน้อยอยู่ ด้วยข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจการพัฒนาโครงการและด้านต้นทุน โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs ที่มีศักยภาพพัฒนาโครงการคาร์บอนเครดิตได้น้อยกว่าองค์กรขนาดใหญ่ โดยอนาคตปริมาณคาร์บอนเครดิตที่มีการซื้อขายมีไม่เพียงพอต่อความต้องการลดก๊าซเรือนกระจกในแต่ละปี และตลาดจะเริ่มขาดแคลนคาร์บอนเครดิตที่มีคุณภาพสูง เนื่องจากพฤติกรรมของผู้พัฒนาโครงการ/ผู้ขายจะนำคาร์บอนเครดิตประเภทป่าไม้ออกขายในตลาดน้อย เนื่องจากผู้พัฒนาโครงการมีแนวโน้มจะนำคาร์บอนเครดิตไปใช้สำหรับชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตนเอง จึงต้องมีการสนับสนุนเพิ่มเติม เช่น มาตรการทางการเงินที่ยั่งยืน ในการระดมทุน การส่งเสริม Result-Based Payment เป็นต้น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการคาร์บอนเครดิตและผู้พัฒนาโครงการที่ยินดีจะเสนอขายในตลาดมากขึ้น

มิติของอุปสงค์ ปัจจุบันนี้ยังมีแรงจูงใจน้อย โดยเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ชัดเจนและต้องการเพิ่มความสามารถแข่งขันทางการค้าที่เข้าสู่ตลาด ซึ่งเป็นแรงผลักดันจากองค์กรเอง ขณะที่องค์กรที่ไม่สามารถเข้าร่วมในตลาดได้นั้น มีข้อจำกัดคล้ายกับด้านอุปทาน แต่มีความแตกต่างกัน คือ เรื่องสิทธิประโยชน์อุดหนุน เช่น มาตรการลดหย่อนภาษี มาตรการยกเว้นภาษี เป็นต้น ที่ยังไม่มีให้กับกลุ่มนี้ โดยแรงกระตุ้นที่สำคัญจะเกิดขึ้นจากการอุดหนุนของภาครัฐ เช่น การให้สิทธิเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น และแรงกดดันในอนาคตจากการปรับใช้ พ.ร.บ. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.

มิติของราคา แนวโน้มราคาคาร์บอนเครดิตที่ถูกลงจะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตตามความต้องการที่เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มคาร์บอนเครดิตที่มีคุณภาพสูงจะมีราคาแพงกว่า (Price Premium) กลุ่มคาร์บอนเครดิตที่ไม่เข้าเกณฑ์ ขณะเดียวกันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการซื้อขายคาร์บอนเครดิต เช่น กฎระเบียบกำกับดูแลตลาด และหลักเกณฑ์ผู้เล่นในตลาด เป็นต้น ซึ่งจะต้องเปิดเสรีให้กับผู้เล่นกลุ่มใหม่เข้าสู่ตลาดได้มากขึ้น เช่น กลุ่มสถาบันการเงินในการมาเป็น Market Maker กลุ่มนักลงทุน (Investor) เป็นต้น ที่ช่วยกระตุ้นสภาพคล่องในตลาด นอกจากนี้ การส่งเสริมให้เกิดศูนย์ซื้อขาย (Exchange) ที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเปิดเผยราคาคาร์บอนเครดิตอย่างโปร่งใส และทำให้ราคาเป็นไปตามกลไกตลาดมากยิ่งขึ้น จะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในการประเมินทิศทางราคาที่สอดคล้องกันระหว่างอุปสงค์และอุปทานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น